

Forfatter: Holberg, Ludvig

Titel: Værker i tolv bind 1: Natur- og folkeret

Citation: Holberg, Ludvig: "Værker i tolv bind 1: Natur- og folkeret", i Holberg, Ludvig: *Værker i tolv bind 1: Natur- og folkeret*, udg. af F.J. BILLESKOV JANSEN ; Volmer Rosenkilde , Rosenkilde og Bagger, 1969-1971, s. VI. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-holberg10-shoot-idm140342681920384.pdf> (tilgået 09. maj 2024)

Anvendt udgave: Værker i tolv bind 1: Natur- og folkeret

Epigrammer og Moralske Tanker Indledning

Holberg har gjort en Del for at bibringe sine Læsere den Opfattelse, at hans latinske Epigrammer og Moralske Tanker, som er hans første store Essayssamling, hører sammen. I Fortalen til Moralske Tanker siger Forfatteren, at »Indholdet af dette Skrift er Forklaring over nogle af mine latinske Epigrammata«. Det er derfor i Holbergs Aand, at et Udvalg af Epigrammerne og af Kapitlerne i Moralske Tanker forenes i dette Bind, og at der gives en fælles Indledning til disse to Dele af Forfatterskabet. Her kan da noget nærmere bestemmes, hvori Samhørigheden bestaar, og hvor den holder op.

Det lader sig ikke fastslaa, naar Holberg begyndte at skrive latinske Epigrammer. Tordenskjolds Død, som fandt Sted 20. November 1720, kan have inspireret ham, umiddelbart, til tre pointerede Gravskrifter, som han 1737 anbringer som sin 1. Bogs 2., 11. og 14. Epigram. Hvis disse korte Digte, hvoraf det første ligefrem kaldes *Epitaphium*, er blandt Holbergs første, har han indledt sin Epigramdigtning samme Sted, hvor Genren begyndte hos Grækerne. Det græske Ord Epi-gram betyder Paaskrift, Indskrift, og Epigrammer digtedes til Minde om Døde eller til Hæder for Levende. Efter Slaget ved Thermopylæ 480 f. Kr. rejste Spartanerne en Mindesten over deres Faldne. Det er i disse Verslinjer de døde Spartanere, som taler. De mødte Perserhærens vældige Overmagt og adlød dog Spartas Lov, der forbød Flugt:

Fremmede! Gaar til Sparta din Vej, da fortæl dem derhjemme,

Her har vi fundet vor Død, lydige mod deres Lov.

8

Dette Indskriftdigt bestaar af et Distikon, dvs. et Heksameter og et Pentameter. Dette Versemaal, som kunde gentages efter Behov og Behag, er fremherskende i den saakaldte *Græske Antologi*, hvori Senantikken samlede Blomsten af græske Epigrammer. For Holberg har denne store og brogede Samling dog ikke spillet nogen Rolle. Det var i 1720, han fuldførte »Peder Paars«. I Noterne til »Tredie Edition« holdt en klassisk Forfatter sit Indtog hos Holberg, det er den store romerske Epigramdigter Martial. Medens der ikke er Tegn paa, at Holberg tidligere har beskæftiget sig med Martial, har han 17 Citater af ham i 1720.

Martials Holdning er den satiriske; hos ham faar det lastefulde Rom læst og paaskrevet, i korte, knaldende Strofer. Satiren i hvert Epigram er forbundet med et Indfald, en Idé, en Pointe. Her fandt Holberg bl. a. en Type paa drilagtigt Vid, der har holdt sig til i Dag. Til Politiken for 30. April 1969 har Arne Ungermann tegnet en stor, kraftigt behaaret Læge paa Vej til Operationsstuen. Man ser ham bagfra i Kirurgkittel og med et Par flotte Slagtermoustacher ud til Siden. Han følges af et Par Sygeplejersker; den ene hvisker til den anden: »Det siges, at han blev omskolet på næsten ingen tid, efter han måtte opgive sin slagterforretning«. Her har et moderne Fænomen, Omskoling, genoplivet Oldtidens onskabsfulde Sammenstillinger af forskellige Professioner. I »Peder Paars« viser Holberg, at han kender Typen fra Aristofanes, som siger, at en Pølsemaker, der er blevet Politiker, blot fortsætter med at rode alting sammen (se Bind II, S. 261). Og til Aristofanes føjer Holberg sammesteds et Epigram af Martial, som driller en Ligbærer, der før var Læge og altsaa stadig udfører samme Arbejde. Boileau, Holbergs franske Mester i Satiren, havde lokaliseret Martial; hos ham er Lægen blevet Præst, *curé*, og putter derfor stadigvæk Folk i Jorden: »han har ikke skiftet Metier!« Holberg forfattede 20-30 Epigrammer efter denne Opskrift; et Par kan beses nedenfor, Nr. IV, 129 og V, 34.

9

I det 17. Aarhundrede blev det Mode at skrive Epigrammer paa Latin; det var noget enhver dannet Europæer kunde, omtrent som enhver belæst Japaner kan skrive Haiku-digte. Allerede hos Martial fandtes en Del Ordspil i Epigrammerne; nu blev det satiriske eller frivole Ordspil Sjælen i Epigrammet. Lad os vise, hvorledes en dansk Verdensmand brugte sin Aand paa elegant tilspidset Vid. Engang i 1666 forlød det i København, at Hannibal Sehested, den danske Diplomat og Statsmand, var død Elskovsdøden i Paris. Frederik III bemærkede da, at der herover kunde gøres et artigt Vers. Griffenfeld huskede da paa, at Karthagos Feltherre Hannibal havde mistet et Øje, da han med sin Hær gik over Alperne. Og han gjorde da paa staaende Fod et latinsk Epigram, hvor de snehvide Alper ikke blot betyder en Bjergkæde, men ogsaa en Kvindes Barm. Det var paa disse farlige Højder Oldtidens Hannibal mistede et Øje og Nutidens Hannibal opgav Aanden:

Per niveas equitans vetus et novus Hannibal Alpes;

Ille oculum, hic animum perdidit inter opus.

Holberg har sat Pris paa dette frivole Epigram, og han indlemmede det, med en diskret Antydning af, at han ikke selv var Forfatteren, blandt sine talrige Dristigheder (I, 22). Siden Martial var det en Regel for Epigrammatikere, at deres Morskab med Forkærlighed skulde være obskønt. Holberg tillod sig da ogsaa i Epigrammerne Letfærdigheder, som er forskellige fra Komediernes frie Talemaader. I disse latinske Smaadigte udfolder Holberg et erotisk Pikanteri, som vi ikke ser Magen til i det øvrige Forfatterskab; med charmerende Dristighed i Verset nedenfor om Claudine (II, 53).

Da Holberg i 1737 for første Gang samlede og udgav sine Epigrammer, gav han disse en Fortale, hvori han henførte Epigrammer til tre Arter, og af disse har vi nu omtalt de to, nemlig de satiriske, bidende, *dentata*, og de skæmtefulde, bagatelagtige, *nugatoria* - med disse mener 10 han især de galant frivole. Den tredje Gruppe hedder de filosofiske, *philosophica*. Mesteren her har for Holberg været en engelsk Latindigter, John Owen (latiniseret: Owenus). Han var Lærer, senere Rektor og døde 1622. Mellem de lærde Humanister var Owen Epigrammets Konge. Han kunde skrive kort og godt i alle Tonarter, panegyrisk, satirisk, frivolt. Han opdyrkede desuden den didaktiske Epigramtype. Owen kan over en Prosasentens af Seneca skrive et belærende Distikon. Holberg fulgte dette Vink og versificerede, dog uden at opgive Kilde, talrige Kraftord af den romerske Filosof. Epigrammet giver derved Bidrag til en Livsfilosofi. Da Holberg læser en fransk Gennemgang af en latinsk Oversættelse af Kungfutses Værker, uddrager han heraf Motiver fra kinesisk Filosofi: Nogle Udsagn af den kinesiske Filosof Confucius (III, 131-39). Med filosofiske Epigrammer tænker Holberg dog mindre paa de opbyggelige end paa de kritiske, dem der sætter Spørgsmaalstegn ved antagne Meninger. Det var først og fremmest den Slags, som blev kommenteret i Moralske Tanker, og det er den kritisk-drilagtige Holdning, den alvorlige Spøg, som konstituerer Fællesskabet i Epigrammerne fra 1737 og Moralske Tanker fra 1744.

Etaperne i Epigrammernes Offentliggørelse er da følgende. 1737 kom, fordelt paa fem Afdelinger eller »Bøger« (»libri«), 758 Epigrammer. Den sidste »Bog« havde en særlig Karakter. Den indeholdt 49 ironiske Lovprisninger, Parodier paa Lejlighedspoesiens mange Genrer. Holberg gør her op med en Digtning, som paa Latin og Modersmaalet havde domineret i det foregaaende Aarhundrede og stadig var yndet; i Komedien »Det lykkelige Skibbrud« (Bind VI) er Rosiflengius i Navn og Gerning en Karikatur af Lejlighedsdigteren. Holberg kunde selv hylde paa Vers, som i Digtet til Frederik IV (I, 26); da han udarbejdede Jødisk Historie (1742), formede han bl. a. nogle lyrisk bevægede Hyldestepigrammer til Moses, Samson og Davids Salmer. De jødiske Epigrammer dannede en særlig Afdeling, som 1743 lagdes til det 3. latinske 11 Levnedsbrev. 1749 bragte Holberg hele sin latinske Epigrammatik i Lade. Han omarbejdede, stilistisk og metrisk, en Del i de fem Bøger fra 1737, føjede en Klat nye til som 6. Bog og endte med de jødiske Poesier som 7. Bog. Det blev en hel statelig Bog, som udkom i København og Leipzig, *Epigrammatum libri septem*, Syv Bøger med Epigrammer. Nu var Tallet vokset til 937 - ikke alle, som læser Holberg, tænker paa, at han ogsaa har skrevet hened tusind smaa Digte.

Imidlertid havde det filosofiske Essay fundet sin Form hos den samme Holberg. Plutark, som var hans græske Mønster for de Dobbeltbiografier, der dannede »Helte-Historier« (1739), havde i en Række Tilfælde en ræsonnerende Indledning. Holberg gjorde det til en Regel at begynde med en fuldstændig, saglig Artikel, som ledte hen til Biografierne. Saaledes handler »Forberedelsen« til Akbar den Store og Peter den Store om de radikale Ændringer, en kraftig Hersker kan fremkalde i sit Land og sit Folk. Paa den Maade er Indledningerne gerne Betragtninger over historiske Fænomener, ikke almen-filosofiske Udredninger.

Efter den poetiske Besættelse, i hvilken Holberg skabte Peder Paars, Skæmtegedtene og Komediernes, fik han en historisk Raptus, hvis omfattende Resultater kan aflæses i denne Udgaves Bind VIII. Efter nogen Forberedelse kommer Holbergs filosofiske Interesse til Gennembrud i 1743-44. Ved en Bogauktion i 1732 købte Holberg bl. a. en Udgave af Senecas Opera omnia, dvs. Samlede Værker; senere har han indkøbt en moderne Udgave af Ciceros Opera omnia, fra 1737. Hos de to romerske Moralfilosoffer fandt Holberg kernefulde Citater. Senecas koncentrerede, energisk argumenterende Prosa blev Holbergs Udgangspunkt for en ny filosofisk Stil. Den helt afgørende Impuls fik Holberg imidlertid, da han gav sig til at læse den franske Renæssancefilosof *Michel de Montaigne* (1533-92). Denne Adelsmand, som havde oplevet sit Aarhundredes blodige Religionskrige, trak sig 1570 tilbage 12 til sit Gods i Nærheden af Bordeaux, og i sit Borgtaarn reflekterede han over de Erfaringer, han havde gjort med andre og især med sig selv. Montaigne udleverer frimodigt sine Svagheder og Fejltagelser for deraf at udvinde Sandheder om Menneskenaturen: »Jeg er selv Emnet for min Bog«, siger han. Denne gav han Titlen *Essais* (1580-88), hvormed dette Ord, som betyder Forsøg, fik en litterær Betydning: et Essay bliver med Montaigne en subjektiv, uforpligtende Behandling af et alment Emne. Over for mange Spørgsmaal begynder Montaigne ligesom forfra og kommer derfor til uventede, nye Ideer, f. Eks. om Pædagogik. Hans Fader havde ladet ham lære Latin som et levende Dagligsprog; Montaigne kunde derfor protestere mod Latinterperiet i Skolerne og overhovedet give Oplæg til moderne Opdragelsesprincipper. Han besad et følsomt Nervesystem og gjorde derfor Indsigelse mod Brugen af pinligt Forhør, altsaa Tortur i Retssager. Over for Borgerkrigens Grusomheder satte han Fordragelighed, Tolerance, Menneskelighed. Mest af alt var Montaigne overbevist om Menneskenes Svaghed og Taabelighed:

Fantasien kan ikke komme paa en Absurditet, som ikke er blevet Skik og Brug et Sted paa Jordkloden! - Holberg har kendt Citater af Montaigne, f. Eks. i Pufendorfs Naturog Folkeret, før han købte en Udgave af Les Essais. Den er fra 1739, og i Levnedsbrevet fra 1743 er det tydeligt, at han er blevet fortrolig med Essaygenrens Grundlægger; han sætter Pris paa Montaigne, siger han, paa Grund af hans Oprigtighed, og han kan lide hans Paradokser. Og Holberg fortsætter her med en vigtig Definition: »Ved Paradokser forstaaer jeg Paastande, der med virkningsfulde eller i det mindste sandsynlige Argumenter angriber almindelig anerkendte Meninger, som ligesom har faaet Borgerret.« Holberg har forstaaet, hvilken filosofisk og stilistisk Svingkraft paradokse Paastande kunde give sin Forfatter, og Resultatet lod ikke vente paa sig. Allerede i 1743 staaer som Tillæg til Levnedsbrevet seks latinske Essays, hver især baaret af en Tanke, som skal overraske, 13 udfordre Læseren. Disse seks meget spirituelle Stykker oversatte Holberg Aaret efter med megen Omhu og lod dem indgaa i Moralske Tanker. I den latinske Form havde de Overskrifter ligesom Montaignes Kapitler. I den danske Form faar de over sig et Motto fra Holbergs latinske Epigrammer. De Seks er som en lille Samling Moralske Tanker: De er alle optaget i nærværende Udvalg. Det første hedder *De pietate*, Om Gudfrygtighed (Epigr. IV. 168): Folk tror, at Fromhed altid er Fromhed. Men der maa skelnes: mellem den paatagne, vildfarende og ægte Gudfrygtighed. Det andet er *Decorum*, Sømmelighed (II, 84): Hvad er Anstændighed og Uanstændighed andet end Sædvane? Det tredje hedder *Felicitas et infelicitas*, Lyksalighed og Ulyksalighed (I, 83): Beror Lykke og Ulykke paa andet end Indbildning? Enighed gør stærk siger man: Men det fjerde Essay: *Concordia et discordia*, Samdrægtighed og Usamdrægtighed (III, 82), vil bevise, at Enighed fremmer det gale og Uenighed tit hemmer det. Paa lignende Maade kan det bevises, naar man skriver *De pravo hominum gustu*, Om Menneskenes fordærvede Smag (III, 105), at denne gør stor Nytte i Verden! Det var endelig Oldtidens Lære, at kun Vismanden er lykkelig: *Solus sapiens beatus* (II, 1). Holberg udvikler, at det snarere maa hedde, at kun en Daare er virkelig lykkelig.

I den danske Bog Aaret efter forøgedes paa lykkelig Maade Temaer og Tonarter. I et Epigram havde Poeten skildret den ideale og altsaa uopdrivelige Ægtefælle. Da Essayisten oversætter og kommenterer dette, erklærer han lige ud: Jeg vil ikke gifte mig (I, 171). Subjektiv Aabenhed er der ligeledes i Kapitlet om Miltsygen; det er af Erfaring, at Holberg véd, at ingen bærer over med en tungsindig og derfor pirrelig Person (III, 6). - Efter Opskriften: Det modsatte kan ogsaa være Tilfældet, skriver Jeppes Forfatter om Bondestandens Lyksaligheder (I, 164). Mere almen Psykologi er lagttagelsen af, at Folk vil partout have hvad der er forbudt (IV, 20).

Baade Seneca og Montaigne har bidraget til Holbergs 14 Forsøg paa at vejlede i praktisk Livsfilosofi. Nær paa den sidstnævnte er Konstateringen af, at Opfattelsen af Lykke og Ulykke afhænger af os selv (I, 109); stoisk hævder Holberg, at man ikke skal svare paa en ubillig Kritik - han fór selv i Blækkhuset, naar hans Skrifter blev dadlet (I, 116). Derfor kan han med Overbevisning modsige de Stoikere, som tror, at en Filosof kan møde Skæbnens Slag uden at tabe sin Sindsro (III, 97). Med en vis Nøgternhed i Tonen belærer Holberg os om, at ogsaa Velgerninger skal udføres med Skønsomhed (IV, 114).

Der gaar igennem Moralske Tanker en dialektisk Tankegang, det dobbelte Hensyn til Individets Selvudfoldelse og til Samfundets uafviselige Krav. Begge Synspunkter er forankret i Naturretten, den moralske Filosofi. - Sandt Venskab er en sjælden og skøn Ting, men den har kun Plads mellem gode Mennesker; onde Menneskers Solidaritet er Sammenrottelse (III, 142). - Hvis man f. Eks. paa Universitetet gjorde mere ud af *Studium Morale*, vilde man ikke saa ofte møde Akademikeren, der forsvare sin Mening mod alle Fornuftgrunde. Holberg havde kunnet nyde Udsagnet om en norsk Stortingsmand; i hans Valgkreds sagde man om ham: »Det er en dejlig Mand; der er ingen Argumenter som bider paa ham« (I, 158). Med og uden Selvironi fortæller Holberg om Midler til at faa Ry for Lærdom (II, 89). Og han paaviser skarpt og klart, at uvidende Folk er de mest selvsikre (I, 86).

Det er Samfundshensynet, der bestemmer, om en Beskæftigelse er berettiget eller ej: der findes den Slags, som hverken er til Nytte eller til Pryd (I, 177). Det er da givet, at Ændringer i Samfundet maa finde Sted, men pas paa: alt for tidt havner Reformer i den modsatte Grøft. Virkelige Fremskridt sker langsomt (III, 37). Verden gaar frem paa nogle Omraader, tilbage paa andre (III, 41). Moralske Tanker giver helt moderne Forslag til Reformer: I Universitetsundervisningen bør Professorerne ikke forelæse, men besvare Spørgsmaal: de skal ikke være *lectores*, men *responsores* (III, 68). Der trænges til Erhvervsvejledning 15 for unge Mennesker, som ikke mekanisk bør overtage Faderens Erhverv (II, 41). Der bør indrettes en højere Lærestanstalt for Landbrugsstudier (I, 5). I sidstnævnte Kapitel fremhæves atter Betydning af Moralfilosofien. Denne appellerer nemlig til Fornuften og kan derved lede Børn og Unge uden om to Skær, Ateismen og en fornuftstridig Religion som Katolicismen. Moralfilosofien lærer os at blive Menneske, og »hvis een lærer Theologie, førend han lærer at blive Menneske, bliver han aldrig Menneske« (I, 5). Hermed har vi aabnet for den rigeste Aare i Moralske Tanker's Minegange, de religiøse Overvejelser. Til Forargelse og Latter udleverer Holberg Hyklerne, de gudfrygtige Skalke (I, 66). Han kæmper for Tolerance, naar han skelner mellem gode og daarlige Omvendelsesmetoder (I, 81), og naar han med indtrængende Mæle lægger den kristne Læser paa Sinde ikke at fordømme Ikke-Kristne (II, 90). Det er en Ret og en Pligt for hvert tænkende Væsen at ransage sin Tro (II, 85). Men man skal vide, at Guds Væsen er uudgrundeligt (I, 100). Og det maa fastholdes, skønt den skarpsindige franske Filosof Pierre Bayle har argumenteret derimod, at Gud ikke skal drages til Ansvar for alt det onde, som sker i Verden (II, 94). Holberg var endnu, i 1744, Tilhænger af Leibnitz' Tanke, at vi lever i den bedste af de mulige Verdner. Faa Aar efter, i Epistlerne, faar Bayles frygtelige Objektioner

ham til at svede.

Moralske Tanker indeholder Holbergs mest omhyggeligt udarbejdede Prosa. Med denne Bog grundlægger han det danske Essay. Samtidig faar Holbergs Ideer ny Spændstighed og Slagkraft. I Titelen, Moralske Tanker, kommer det første Ord fra »den Moralske Philosophie« (I, 5), hvis Principper Holberg tilegnede sig med Naturog Folkeretten, men under Aarene har Begrebet Natur faaet rigere Nuancer, ikke mindst gennem Montaignes Fremhævelse af Menneskenaturens Mangfoldighed. Her op i 1740erne blev Montaigne for Holberg en ny Lærer i Kunsten at forene Natur og Fornuft.

16

Tekstgrundlag. 1. Rappe Rim. 101 Epigrammer udvalgte og gendigtede efter det latinske af Christopher Maaløe, 1955; her i revideret og forøget Skikkelse.

2. Moralske Tanker, 1744, efter Redaktionen i: Moralske Tanker. Med Indledning og Kommentar ved F. J. Billeskov Jansen, 1943. - Ved Udarbejdelsen af nærværende Udgaves Noter har jeg haft værdifuld Hjælp af stud. mag. Jørgen Hunosøe.

Litteratur. F. J. Billeskov Jansen: Holberg som Epigrammatiker og Essayist, I-II, 1938-39.

17

EPIGRAMMER

Oversat fra Latin af Christopher Maaløe

18

19

GRAVSKRIFT OVER TORDENSKJOLD,

(I, 2)

Her hviler Danmarks Pryd, Nordhavets Frygt og Ære.
Skønt ung, ham Nornen haard rev bort fra Jordens Sfære.
Hun troede gammel ham, og sig bedrage lod
af Sejrs-Kranses Tal og vældig Blade-Flod.

GRAVSKRIFT OVER EN SYVSOVER

(I, 3)

Her Adolf har sig til sin sidste Søvn begivet.
Ak, som han sover her, han snorkede i Livet.
Se paa hans Værk, saa tror du ham i fejrest Flor;
men tæl hver Stund han sov, og du ham gammel tror.

DEN SØVNIGE DOMMER (I, 4)

»Justitia er blind,« si'r Dommer Jux fortrolig.
Derfor han blunder selv i Dommersædet rolig.

PROFESSOR BLINDSTRUP (I, 5)

Enhver beundre maa Professor Blindstrups Viden.
Han ved Besked med alt, som fremme er i Tiden:
Atomkernens Struktur, det seksuelle Liv
hos Kvinder og hos Mænd - dog ikke hos sin Viv.
20

TIL ÉN DER SER SKÆVEN I SIN BRODERS ØJE (I, 16)

Din Aare svulmer tyk af Vin,
halvt kvalt af Dranker-Hikke
du kalder andre fulde Svin.
Vil du da ensom drikke?

TIL EN PORTNER (I, 17)

Jeg banker paa. Du si'r at »Herren han er ude«,
men jeg saa tydeligt hans Ansigt bag en Rude.
Bring ham min Kompliment, og sig at den Filur
maa ta sit Hoved med, naar han igen gaar Tur.

GRAVSKRIFT OVER PER (I, 21)

Her hviler Per. Om ham kan ikke siges mer

end hvad jeg just har sagt, det er: Her hviler Per.

ÆREDIGT TIL KONG FREDERIK DEN FJERDE, DER 1721 GRUNDLAGDE 240 SKOLER (I, 26)

For intet Kyros' Daad jeg imod din vil regne;
en Cæsars Værk mod dit, Kong Frederik, maa blegne.
Lad andre syng om din Krigshærs Sejrsgang;
jeg dine Skoler vil lovprise i min Sang.

DIGTEREN FORKLARER OLUF FORMAALET MED SINE STUDERINGER (I, 27)

»Hvad gavner det dig ved Studering bleg at blive?
Vil du ha Digter-Ry imens du er i Live?
Maaske du ønsker at dit blege Kontrafej
naar du engang er død skal overleve dig?«
21 Nej, Oluf, Bøger kun forskaffer Had, ej Hæder, og evigt Ry vist ej en død i Graven glæder.
»Hvorfor studerer du?« du spørger. Hør mit Svar:
Studering i sig selv sin Grund, sit Formaal har.

OM DEN SVANGRE INGER, DER SVOR AT INGEN MAND HAVDE RØRT HENDE (I, 41)

»Nej, ingen Mand har rørt mig med sin mindste Finger!«
bedyrede med Ed den højgravide Inger.
Man Sagen tog til Doms. I Krydsforhør hun kom,
men blev ved sit. Til sidst afsagdes denne Dom:
»Hun lyver stærkt som Fugl kan flyve, Hest kan rende:
Hun er med Barn - skønt ej en Mand har rørt ved hende!«
Den Dommers tiaars Tøs erklæred med et Smil:
»Slig Skade gøres ej med Fingrene, Farlil!«

OM EN KRITIKER. TIL EN DIGTER (I, 42)

Johans Kritik er sur, usaglige hans Domme;
han sabler alting ned, som du paa Tryk lar komme.
Hvad du skal gribe til? Bliv ved, skriv los, hæng i,
saa sprækker han til sidst af Nid og Raseri.

JONATAN (I, 52)

Naar Jonatan er syg, han drikker. Ellers ikke.
Hans Sygdom kronisk er, saa han maa altid drikke.

DOBBELT SYG (I, 54)

Samtidig Hans og jeg med samme Sot befængtes.
Han kom sig straks, men jeg lang Tid af Sygdom trængtes.
22 Hvad Grunden var? - Jo, han kun af sin Sygdom led,
mens jeg en Læge fik tilmed at trækkes med.

GRAVSKRIFT OVER EN DIGTERHUSTRU (I, 55)

En Digtters Hustru bor i denne Gravstens Skygge.
Sin Viv med samt sit Værk han offentligt lod trykke.

OM ASTRONOMEN LEO, DER DØDE VED SIN ELSKEDES BARM (I, 79)

Nys Leo fandt sin Død i Jomfru'ns Himmeltegn,
mens hos sin Sille han studerte Mælkevej'n.

TIL HR. HORN, DER DØBTE SIN DATTER LYKKE

(I, 89)

Din Datter, Horn, du gav i Daaben Navnet Lykke,
naturligvis fordi hun er et Mesterstykke.
For du vil dog vel ej fortælle Folk dermed,
at ikke hver Mand er sin egen Lykkes Smed?

SVAR PAA TILTALE (I, 94)

Du siger at jeg har en saare spinkel Hjerne.
At din er tykkere indrømmer jeg dig gerne.

KLAVERSTEMMEREN (I, 95)

Jens skaber Harmoni, men har det ikke hjemme.
Den Harpe han har dør, kan han kun daarligt stemme.

23

TO SKÆBNER (I, 112)

Du, Jakob, mangan Bog til Skolebrug udsender.
Du har trods Nætters Slid ej Penge mellem Hænder.
Johan sin Kone har til Bole-Brug udsendt;
ved hendes Nætters Slid han Tusinder har tjent.

FILOSOFFEN OG FJOGET (I, 128)

Hans søger Visdom; han er Vismandsnavnet værdig.
Poul er et Fjog. Han tror han har den fiks og færdig.

DET ABSOLUTTE TOMRUM (I, 166)

Gis der i Verden Rum der er aldeles tomme?
Ja, Lars fandt ét i Gaar. Han følte i sin Lomme.

BEN OG HORN (I, 167)

Din Kone har ej Ben i Næsen, maa man sande;
men du, min stakkels Ven, har noget i din Pande.

TIL BULL, DER KALDER SIN FORDRUKNE KONE SIT LIVS MAANE (I, 172)

Med Rette kalder du din Kone for din Maane,
for Tankens klare Lys maa hun fra dig jo laane.
Dog ligner Maanen hun ej ganske, kære Bull,
for Maanen, ser du, er jo ikke altid fuld.

TIL EN KØLIG PIGE (I, 191)

Som Daphnes kyske Flugt forøged Phøbus' Brynde
24 vil og din Kølighed min Kærlighed tilskynde.
Stands Flugten, vend din Hu mod mig, saa skal du se,
hvor, kølnet ved din Ild, min Lue blir til Sne.

KRIGSBEREDSKAB (I, 200)

Jes altid kampklar er, skønt ej af Krudt et Korn
han i sit Krudthorn har. Han har de andre Horn.

TIL EN FORNEM MAND (I, 208)

Du kaldes stor; dit Bryst af høje Ordner straalere.
Du synes stor. Hvis man med rette Alen maaler,
du lille viser dig. Vi os bedrage lod
af liden Nipsgestand paa vældig Søjlelod.
Men vil du at jeg skal din rette Højde sige,
maa fra din Piedestal du uden Ordner stige.
En Dværg er lille, staar han end paa Fjeldets Top;
en Kæmpe i en Brønd har stadig Kæmpe-Krop.

IN VINO FERITAS (I, 209)

Hans Drukkenskab blir Venners Ve;
han raser naar han ruser;
lar andre Sol og Stjerner se,
naar der paa Lampen Blus er.

TIL NATVÆGTEREN, DEN FREDSFORSTYRRER (II, 4)

Du synger dit »Sovvel« for højt, min gode Vægter.
Du ønsker mig god Ro, mens du mig Hvilen nægter.
25

TIL EN UHELDIG KOMEDIEFORFATTER (II,14)

Komedier af dig, min Ven, er noget flove.
Komedier om dig - de vilde være sjove.

HER I BYEN KØRER ENHVER DER IKKE HAR RAAD TIL DET I BIL (II, 17)

Hvis du vil vide Smaafolks Tal
som lever her i Staden,
saa tæl hver Ford, Fiat, Admiral
(etcetera) paa Gaden.

AMMER (II, 18)

I vil en Amme ha til jeres Barnekammer?
Saa raadspørg Doktor Puhl; han har Forstand paa Ammer.
Han har gjort mangen Mø til Amme, saa han ved
om deres Indre som om Ydret god Besked.

INDBILDT SYGE ER VIRKELIG SYGE (II, 30)

Le ej ad Jep, der tror sig altid syg og daarlig.
Han hypokonder er. Den Sygdom er alvorlig.

DYRTID ER EN FØLGE AF VAREKNAPHED (II, 46)

I gammel Tid man fik en Mødom for tre Daler.
Nu for et Favntag af en Tøs man seks betaler.
Da Vareknaphed jo gir Dyrtid, klart vi ser,
at Jomfrudom i Dag en Bukke-Vare er.
26

TEOLOGOFOBI (II,50)

Med Teologer jeg kun nødig diskuterer;
og falder én mig an, jeg angst kapitulerer.
En arrig Bulldog mig indgyder mindre Skræk.
Jeg gir ham ret i alt, og ser at komme væk.

CLAUDINE OG KÆRLIGHEDEN (II, 53)

Claudine rødmer dybt, hvis Elskov blot man nævner.
For selve Tingen dog hun viser sjældne Evner.

DEN FORARGEDE SKØRLEVNER (II, 54)

Du vred paa Ludvig er, som skriver sjofle Digte,
men kun fordi de paa dit sjofle Liv tar Sigte.

TANKER I TRAFIKKEN (II, 78)

Mens lærde Folk maa gaa til Fods i Gadens Pløre
man ser forgyldte Fjog i Pragtkareter køre.
Hvad Under? Gadesnavs man kør fra Rendesten
I Kærrer; Mennesker kan gaa paa deres Ben.

DEN FJÆRTENDE MINISTER (II, 81)

Din Taburet blir til et Toilet, man hører,
naar *per fis et nefas* en Lov du gennemfører.

OM KULSVIERTRO. TIL THEODOR (II, 85)

Hvad hele Staden tror, Johannes accepterer;
derfor han for en pæn, agtværdig Mand passerer.
27 Du, Theodor, tror kun hvad du med skarp Logik
har prøvet; du blir kaldt for Løgnhals, Bolsjevnik.
Der ser du hvilken Frugt man ved at tænke høster.
Man kaldes asocial, faar Ry som Samfundsryster.
Men den som uden Gnist af Tanke bare gaar

med Strømmen Helgennavn som Løn for Dvaskhed faar.

EFTERSNAKKEN (II, 88)

Den ene Abe faar den anden til at gabe,
og gammelt Floskel-Præk vil hver Mand efterabe.

SAND OG FALSK LÆRDOM (II, 93)

En er i Sandhed lærd, en anden lærd i Tale;
ulærde nemlig tit med Lærdomssnak vil prale.
Regn ikke den for lærd der uspurgt Teten tar,
men den der naar du spør dig giver lærde Svar.

LÆGEN LINUS (II, 102)

Faa magter Krigens Kunst og kan i Fred fungere.
En saadan Linus er; han kan saavel kurere
de Saar der gis i Krig som dem som Elskov slaar.
Derfor i Krig som Fred han Ros og Ære faar.

M. F. (II, 108)

Naar Jørgensen, MF (man læse: mægtig fed)
paa Tinge Ordet tar, hans Ord har Vægt, jeg ved.
28

DEN PÆNE GAMLE MAND (II, 138)

Dig Alderdom, ej ædel Dyd
har gjort saa sippenippet;
paa det som var din største Fryd
er ej du mer forhippet.

HOLLANDS SKABELSE (II, 161)

Gud skabte alt; Holland har han dog ikke dannet;
thi Hollænderne selv har skabt og formet Landet.

SVAR PAA KONDOLENCEBREV (II, 169)

For din Deltagelse ved Fars Gravøl jeg takker.
Du si'r han kom for snart til Himmerigs Gemakker?
Ak ja. Jeg ber til Gud af et oprigtigt Sind:
Gid din Far ej saa snart i Himlen kommer ind!

DEN IHÆRDIGE RYTTER (II, 170)

Hr. Frandsen plages slemt af Gigt i venstre Side.
Ham Lægen foreskrev den Kur: De tit bør ride.
Naar efter Dagens Ridt hans Hest i Stald er sendt,
bestiger lydig han sin Vivs Husassistent.

KASTRATEN SOM BEFRAGTER (II, 173)

Befragters Løn og Rang man gir Kastraten Bent.
Kan han udfærdige mon et Konnossement?
29

TIL BUTIKSINDEHAVEREN MALKUS (III, 8)

Din Datter lar du i Butikken ekspedere,
o Malkus, hun er skøn af Aasyn, Arm - med mere!
Hvis jeg var Tyv, jeg ej dit Skab, din Skuffe brød;
langt heller, Malkus, jeg Ekspeditricen skød!

HALVFORLOVET (III, 34)

Lis halvforlovet er. Hun elsker jo sin Ven.
Der mangler bare at han elsker Lis igen.

TIL EN GAMMEL GNAVPOT (III, 42)

Verden, du si'r, blir graa og trist i vor Tidsalder,
og alt der før var Sjøv til Kedsomhed forfalder.
Jeg tror du dutter den din egen Svaghed paa;
for Verden grønnes, mens du gammel blir og graa.

BETRAGTNING OVER LIVET (III, 46)

Ak, Auctus, hvor vort Liv er jammerlig bedrøvet!
Med Klynken og med Graad vi fødes her til Støvet.
Fra Moders Die-Bryst vi næppe nok blir vænt,
vi blir jo uadspurgt til Skolemester sendt.
Og denne striks og haard os skælder, slaar og truer,
mens lærde Regler vi til ingen Nytte sluger,
thi hvem gir vel for vor Grammatica en Hvid?
Faar endelig vi Løn i høje Alders Tid,
da væmmes vi ved det som burde os fornøje;
for Hunger vi befris, men kan ej mer fordøje.
Og som enhver med Klynk til Verden melder sig,
forlader han vor Jord med Krampegraad og Skrig.

30

SVAR TIL DEN NYLIG ADLEDE THOMASEN, DER HAR SPURGT DIGTEREN OM HAN SKAL DANNE SIT NYE NAVN VED AT FORLÆNGE ELLER FORKORTE DET GAMLE (III, 51)

Det Svar er saare nemt, min kæreste Thomasen.
Drop første Stavelse og kald dig bare Asen.

RAAD TIL EN ÆRGERRIG YNGLING (III, 69)

Vil du i Verden frem? - Det er slet ikke svært:
Lær intet, eller lad som intet du har lært.

DEN INDBILDTE SYGE (III, 99)

Skønt rask er du dog syg. Du vil ej være sund.
Frisk var du som en Fisk, hvis du det trode kun.

MENIGHEDENS HYRDER (III, 108)

Med Rette Præsterne med Hyrdenavnet gaar.
Det er jo Hyrdens Job at klippe sine Faar.

KRIGSHELTEN (III, 116)

En Krigens Helt er en autoriseret Røver,
som heldig alle Slags Forbrydelser udøver.

TEDEUM EFTER SEJREN (III, 117)

Naar de har myrdet løs, en Strøm af Blod gydt ud,
har Sejrherrerne for Skik at prise Gud.

GRAVSTIKKEREN (III, 122)

Gravstikker er Johan, og efter Pi'r en Gavstrik.
I begge Fag han bru'r med Flid sin lille Gravstik.

STORHED I DET SMAA (III, 131)

Den Mand er ej saa stor, der frygter Døden ej,
om den der i sit Liv kan holde Middelvej.

(III, 132)

Én Himmelstormer er, og Smaating dybt foragter;
en anden Agtelse og Velstand eftertragter.
Den sidste lever bedst, skønt Nummer ét er stor.
Maab ad den første, men gaa i den sidstes Spor.

DEN SANDE HELT (III, 133)

Af alle Helte den er størst som undertvinger
hver Last og Lidenskab, og dem til Trældom bringer

DEN MEDITERENDE FILOSOF (III, 144)

Han bedre Selskab end sit eget ej kan ha,
er aldrig mindre slap, end naar han slapper a'.

MISSIONÆREN OG SØMANDEN

(IV, 3)

»O Sømand, Verden fort mod Død og Dom henvanker.«

»Hvad saa? I Morgen skal min Skude lette Anker.«

32

FORBUDEN FRUGT SMAGER BEDST (IV, 20)

At bryde Lovens Bud de flestes Hjerter glæder;
og strengest Paragraf man gladest overtræder.
Fik Doven-Lars Tilhold om tre Døgns Søvn, han jo
røg ud af Fjerene før Fanden trak i Sko.
Hvis Lyve-Per man bød ej Sandhed mer at sige,
af Byens Mænd han blev den mest paalidelige.
Hvad Under om hver Lov blir næsten daglig brudt?
Der er jo da mest Sjøv ved det som er forbudt.

DEN UBESJREDE (IV, 36)

Hans vil erhverve Ry som ubesejret Kriger:
Naar der gis Tegn til Kamp, han sagte bort sig sniger.

KUREN (IV, 65)

Naar Jenses Ølrus martrer ham
og Hjernen skal afstives,
kurerer han den med en Dram.
Med Druk skal Druk fordrives.

OM MIG SELV (IV, 68)

Bedrøvet selv, jeg tit gør mængen anden lystig,

faar Stæder til at le, skønt jeg er selv mistrøstig.
Jeg gør Komedier, jeg skriver muntre Kvad,
og tit jeg ved mit Spil gør hele Byen glad.
Mens Folk ler overlydt ad Digte jeg forfatter,
jeg sidder tavs, og har ej Del i deres Latter.
Saaledes gaar det til, min Ven, at ene jeg,
som rører Folk til Smil, af Smilet røres ej.
33

FRISØREN DER BLEV FINANSMINISTER (IV, 75)

Forhen var han Frisør og klippede Godtfolks Haar.
Det var ej nok. Nu han af alle Huden flaar.

TIL EN SNAKKESALIG VEN MED EN GRIM UDTALE (IV, 94)

Du kan ej tale pænt. Hvad havde det at sige,
hvis, kære Ven, du pænt dig havde lært at tie.

OM AT SNAKKE GAMMELDAGS (IV, 98)

Man affekterte gamle Ord
bør sky som en Bacille;
som Gorm den Gamles Oldemor
at snakke er da Dille!
Tal som det Folk der nu bebor
de danske By'r og Stæder;
men tag dig som en Rettesnor
de gamles gode Sæder.

RADIKAL OG KONSERVATIV (IV, 122)

Du elsker alt som gammelt er,
din Bror vil alt forandre.

Hvis jeg sku dømme mellem jer,
jeg begge vilde klandre.
Den er saa vel en Narrifas
der straks mod Ændring haster,
som den der Pulterkammerstads
af alle sidst forkaster.

34

**TIL SØREN, SOM TJENTE TIL SIT JURIDISKE
STUDIUM VED EN PØLSEVOGN, OG
NU ER BLEVET DOMMER
(IV, 129)**

Hvad, Dommer, Pølsemand, det kommer ud paa ét.
Du sælger stadigvæk, men blot en anden Ret.

**RAAD TIL EN NYGIFT
(IV, 131)**

Din Viv fortæller du Historier til du hæs er
i Sengen. Hvad skal hun dog med en Forelæser?
Derfor er hun saa kold. Men hør et Raad, min Ven:
Læs ikke mere højt, men brug din Fyldepen!

**RETFÆRDIGHED BØR ØVES UDEN VREDE
(IV, 132)**

Straf uden Vrede! Thi ej for at hævne Brøden,
men for at hindre den, er Straffen jo fornøden.

**FORFØREREN
(IV, 140)**

Frygtsommelige Pi'r i Huset du begræder.
Frygtsommelige gør du dem, som jo din Sæd er.

OM IRÉN, DER DØDE AF GALDESTEN (IV, 174)

»Han er Eunuk,« sa' Folk om afdøde Irén -
men nej, han tværtimod kreperede af Sten.

35

GRAVSKRIFT OVER LENE, DER DØDE I BARSESENG (IV, 176)

Her ligger Lene, som i Barselseng er død.
Hun faldt, den Stakkel, for sin Husbonds Lansestød.

SYGDOMS FORSKELLIGE VIRKNINGER (IV, 179)

Mig magrer Sygdom af; min Læge gør den fed.
Han lever nemlig højt paa min Gebræklighed.

TIL EN VEN, DER OPFORDRER DIGTEREN TIL AT SKRIVE HYLDESTDIGTE (V, 1)

Du spør hvi altid jeg opspyr saa beske Sange?
Du byder: »Stem din Lut til Æres-Jubel-Klange!«
For høj Panegyrik har jeg vist ej Talent -
dog, jeg vil prøve hvad min Aare er bevendt.

SELIUS' GRAVSKRIFT (V, 6)

Stat stil, o Vandringsmand! Gyd salte Taare-Bække for Selius, som bor her under Gravens Dække.
Tre Gange tyve Aar, det var hans Dages Sum,

før Nornen overskar hans Livstraad haard og grum.
Ak, var hans Levetid kun ét Aar længer blevet,
sin elskte Hustrus Død han havde da oplevet.
Om blot ét Aar hans Liv forlænget blevet var,
han havde arvet da sin kære, gode Far.
36

DEN STORE TALER (V, 7)

Demosthenes i Nord man kalder ham med Rette.
Han gudbenaadet er, en Talekunstens Jætte.
For alle Talere han gælde kan som Norm.
Han mangler kun to Ting: 1) Indhold, og 2) Form.

VENSKABSDYRKELSE (V, 12)

Per sætter Venskab højt og mangt et Venskab vinder.
Han kommer sammen med mindst hundrede - Veninder.

GRAVSKRIFT OVER HELLE (V, 13)

Her hviler Helles Støv. Hun Datter var af Morten.
Hun levede som Mø indtil hun fyldte fjorten.
Saa længe var hun kysk. Saa gav hun Løbepas
den skønne Jomfrudom, og tog som Amme Plads.
I tyve Vintre var som saadan højt hun skattet,
mens af diverse Børn pligtskyldigst hun blev pattet.
Saa blev hun gift. Se kun i Helle jer i Spejl,
I Pi'r. Gaa gradvis frem, saa gaar I ikke fejl.
For saadan, Skridt for Skridt, til Vejrs at avancere,
det, Piger, kaldes maa en rigtig Karrière.

DEN DER SOVER SYNDER IKKE (V, 14)

Hans vogter nidkært om sin Frelses Himmel-Skat.

For ej at gøre Synd, han snorker Dag og Nat.

37

ÆRBØDIG LYKØNSKNING TIL NOGLE NYLIG DEKOREREDE YNGLINGE (V, 22)

Som Kalve er I alt saa langt paa Ærens Vej.
Hvad tør man haabe ej, naar I blir voksent Kvæg?

NYTAARSHILSEN TIL EN REKTOR (V, 26)

Hil dig, Gymnasiets højlærde, vise Kejser!
Højt i Minervas Borg du paa din Trone knejser.
Hil dig! Tredobbelt hil!!! Gid du maa blive ved
endnu i mange Aar at knappe Bukser ned.
Thi Skolen under din Regering Stoa ligner.
Saa længe Lærdoms Frugt - iblandet Øre-Figner -
du gavmild deler ud, Apollos Borg bestaar;
ej Grumhed, Barbari og Vold den nederslaar.

LYKØNSKNING TIL EN NYUDNÆVNT SAGFØRER (V, 27)

Til Lykke med din ny Bestalling! Hvilken Hæder!
At et saa rart Geni ej skjules kan, mig glæder.
Gak i din Formands Spor: sæt ondt imellem Mænd,
forøg Retssagers Tal - kort: del og hersk, min Ven.

NYTAARSHILSEN TIL EN KVAKSALVER (V, 28)

O Sygdomstvinger! Du, Farsots og Svindsots Hinder!
Du Pestilensers Skræk! Du Svagheds Overvinder!
38 Du Mave-Mildner! Ja, du store Vinde-Gud,
du paa hvis Nik hver Vind ad Porten brøler ud!

Godt, heldigt Nytaar! Gid Smaapokker, Difteritis
Tuberkulose, Kræft og Tarmslyng, Meningitis
i Byen rase maa. Gid Folk maa brække Ben,
Laar, Arme, Kranier, og faa Alverdens Mén!
Gid dig til Gavn vort Land maa faa saa mange Syger
som Markerne har Aks og Juli Maaned Byger!
Gid du end mange Aar maa holde Folk for Nar
og myrde dem - imod et værdigt Honorar!

DR. MEHD HAR PAA ÉN DAG KURERET TRE PATIENTER (V, 31)

Tre syge raske blev paa Doktor Mehds Klinik
blot ved Naturens Hjælp og hver isærs Fysik.

SKRÆDDEREN SOM DOMMER (V, 34)

At Skræd'ren Dommer blev, mig glæder. Nu han lapper
den mølædte Justits som før mølædte Kapper.

TIL BORGMESTEREN, DER NETOP HAVDE OVERSTAAET EN ALVORLIG SYGDOM (V, 37)

Vi gratulerer dig til din genvundne Helse!
Da du for Døden laa bad alle for din Frelse.
Grund havde vi dertil. Vi alle bange var,
din Efterfølger blev en endnu større Nar.

39

GRAVSKRIFT OVER EN LÆRD MAND (V, 38)

Stands, Vandringsmand, thi her du ser en lærd Mand ligge!
Fysikkens Teori han havde lært til Prikke.
(Men med hans Kone var det en lidt anden Sag:

hun havde mere for Fysikkens Praksis Smag.)

AAGERKARLENS TESTAMENTE (V, 40)

Santalmissionen faar hver Klink, naar han er død.
Han gir Vorherre alt hvad han fra Næsten snød.

SØRENS KONE (V, 41)

En Mark der af sig selv, usaaet, Korn kan yde,
maa kaldes ideel, foruden Plet og Lyde.
En saadan Ros, min Ven, maa og din Kone ha,
som blev med Barn endskønt du selv var hjemmefra.

KOMPLIMENT TIL HUSTRUER (V, 43)

Som Markens Liljer er, Johannes, vore Kvinder:
De syr ej, spinder ej, og dog de Føden finder.

GRAVSKRIFT OVER DISPUTØREN MAX (V, 44)

Her Disputøren Max til sidste Hvile stedt er,
berømt i Livet som Ekspert i Kiv og Trætter.
40 Han modbevistes let, overbevistes ej;
skønt slagen blev han ved sin Mening stærk og sejt.

TIL EN DIGTERKOLLEGA (VI, 6)

Skønt jeg bedrøvet er jeg skriver muntre Sange.
Du har et lyst Humør, din Lyre dystre Klange.
For mig er Poesi præcis det samme som
for dig: en Medicin til Sindets Lægedom.

MESALLIANCER (VI, 8)

Tit med en Borgertøs sig gifter fornem Junker,
skønt Pigen ejer kun ét Fortrin, nemlig Grunker.
De handler ret. Den Mark, som ikke giver stort
Udbytte af sig selv, man gøder jo med L-!

HVORFOR JEG IKKE GIFTER MIG (VI, 18)

Du spørger mig hvorfor jeg ej vil giftes? - Kære,
jeg er min egen Mand, vil ingen andens være.

JUSTITSMINISTEREN (VI, 22)

Du skænder paa den ny Justitsministers Ære?
Lad vær' med det. Han er som saadan én skal være.
Du siger man sku tro at Manden var født blind?
- Han har jo bare laant Justitias Øjen-Bind!

RELIGIONSSTRIDIGHEDER (VI, 33)

Til Dommedag vil Folk om Trosproblemer kives,
skønt Troen selv kun i et Faatals Hjerter trives.

41

DEN ELSKENDES KLAGE (VI, 38)

Lenore, pin mig ej, som elsker dig saa saare.
Husk, Livet skæmmer dig; de bløde Træk blir haarde.
Hvi trække Tiden ud? Dig Alder tvinger snart
at vige Pladsen. Lev - og gør det i en Fart.

RAAD TIL EN VEN DER VIL GIFTES (VI, 50)

Laan Falkens skarpe Blik naar du en Viv dig tager.
Vær som en Muldvarp blind hver Gang hun dig bedrager.

TIL DE HÆNGEHOVEDER DER FORVEKSLER MELANKOLI MED FROMHED (VI, 55)

Sindsro og Munterhed er ikke Fromheds Fjender.
Langt snarere de os om Guds Algodhed minder.

GRAVSKRIFT OVER FRANS SKOT (VI, 56)

HER HVILER BLOT>
FRANS SKOT.

PIGER FALDER SNARERE FOR PROSA END FOR VERS (VI, 57)

Den smukke Lene du bestormer vildt med Oder.
Johan mer snedig er i Valget af Metoder;
thi Piger snarere med simpel Prosa tas
end med gevaltig Stil og metrisk Flitterstads.
42

KVINDENS SKABELSE ER FORNEMMERE

END MANDENS (VII, 4)

Af Ler blev Manden skabt, men Kvinden dannet blev a'
et ædlere Produkt: af Adams Ribben Eva.
Derfor mod grove Mand er Kvinden sart og fin
hvad fornem Cognac er mod simpel ubrændt Vin.

TALEKUNST> (VII, 11)

Den første Rhetor, det var Slangen udi Eden.
Tvetunget end sig snor al Talekunst heneden.

ADAM OG NOA (VII, 24)

Adam vort første Ophav er,
men Noa er det andet;
thi Adam blev jo skabt af Ler
og Noa født af Vandet.

DA NOA VAR FULD (VII, 25)

Syndfloden slap han fra med Held,
men Vinen blev hans Herre.
Fæl var den første Stormflod vel;
dog Nummer to blev værre

LOTS HUSTRU (VII, 30)

Hvis staaende at dø er virkelig en Ære,
min Bortgang siges maa helt ærefuld at være.
Ej ene mens jeg dør jeg stiv og strunk forblir;

selv efter Døden stolt jeg knejser som et Spir.

43

Epigrammer

S. 19.

Tordenskjold var kun 30 Aar gammel, da han 12. November 1720 blev dræbt i en Duel.

S. 20.

240 Skoler. Holberg beretter i *Dannemarks og Norges Beskrivelse*, 9. Kapitel, at Frederik IV omorganiserede Rytteriet i Danmark. Rytterne »laae tilforn adspredede og indqvarterede hid og did over det heele land hos bønderne«. For at faa dem samlet lod Kongen da inden for 12 Distrikter indrette en Del Godser, hvor 12 Regimenter Ryttere kunde indkvarteres. »Derpaa bleve paa adskillige steder oprettede brakker (dvs. Barakker) til deres qvarteere, hvor officierene kunde boe bestandigen hos dem, og da denne indretning var giordt, lod H. M. (dvs. Hans Majestæt) opbygge 240 skoler for ungdommens information i Rytterdistricter nemlig 20 skoler udi hvert Regiments district«. Disse Skoler, som kaldtes Rytterskoler, blev Begyndelsen til en ordnet Opbygning af Folkeskolen i Danmark.

S. 24.

In vino feritas. Originalen er uden Overskrift. Oversætteren erstatter i det kendte Ordsprog »in vino veritas« (dvs. i Vinen findes Sandheden eller af fulde Folk skal man høre Sandheden) det sidste Ord, Sandhed, med feritas, (dyrisk) Vildskab.

S. 25.

Bil, i Originalen: Vogne.

S. 26.

Teologofobi, Angst for Teologer. - *per fis et nefas*, for: per fas et nefas, med lovlige og ulovlige Midler. Oversætteren erstatter hermed Originalens Lydspil med »jura« og »thura« (Røgelse).

S. 27.

Bolsjevik. Samfundsryster. I Originalen benævnt religiøs Kætter (haereticus); en saadan blev i en Del Lande regnet for samfundsfarlig. - *M. F.* Den latinske Original er blot bygget over et Ordspil paa »Vægt« og »vægtig«.

S. 37.

Stoa, egentlig Søjlehal; Stoikeren Zenons filosofiske Skole i Athen (3. Aarh. f. Kr.).

44